

POLARULVEN I GRØNLAND

Af Alwin Pedersen

Den hvide polarulv, eskimoernes sagnomvundne amarok, indtager blandt de grønlandske dyr den særstilling at være indhyllet i en nimbus af mystik som intet andet arktisk dyr. Et uventet møde med denne hemmelighedsfulde hvide røver vil der dog næppe blive lejlighed til nu om dage, eftersom ulven allerede i nogen tid synes helt at have forladt Grønland. Men da så godt som alle ulve, der tidligere er blevet set eller fanget i Grønland, kun kan have været direkte indvandrere fra de nordkanadiske øer, er der intet til hinder for, at ulven når som helst kan dukke op igen i Grønland.

Polarulven er noget mindre end dens nærmeste slægtning, skovulven i Labrador, og er af omtrent samme størrelse som den europæiske ulv. Den største hanulv, der hidtil er målt i Grønland, havde en længde fra snude til halepids af 165 cm, medens labradorulven gennemsnitlig måler 230 cm. En hunulv, som blev nedlagt på Danmarksekspeditionen i nærheden af Danmarkshavn, målte 85 cm i skulderhøjden og var 159 cm lang. En voksen, men ikke ret gammel hunulv, jeg skød ved Scoresbysund, var 70 cm høj og 141 cm lang. Sammenligner man ulven med den grønlandske slædehund, lægger man især mærke til de længere og særdeles kraftige løb og de større, langagtige poter. Brystet er dybt, men smallere end hos slædehunden. Halen er busket som en rævehale og bæres nedhængende. Polarulven er udpræget pasgænger.

Alt tyder på, at polarulven er hvid hele året; der er i hvert fald hidtil ikke fundet tegn på en væsentlig mørkere sommerdragt. På sneen virker den dog nærmest svagt gullig, en kende lysere end isbjørnen. Hos nogle individer, navnlig hunulve, har de lange ryghår sorte spidser, der giver en svag antydning af en eller flere mørke pletter, som dog ikke kan ses på afstand.

Påfaldende er, at ulven først så sent, som i 1869, for første gang er blevet set i Grønland. Det var to ulve, som viste sig i egnen ved Umanak; den ene blev skudt. Efter hvad vi i dag ved om ulvens forekomst på Grønland, hører landets vestkyst netop til de steder, hvor den meget sjældent viser sig; nord- og nordøstkysten er dens egentlige domæne. Den første ekspedition, som i 1870 overvintrede i Nordøst-

grønland, så imidlertid ingen ulve, og da ulven i Grønland om vinteren, når den har besvær med at finde den nødvendigste føde, strejfer langt omkring og indfinder sig ved beboede steder, og endog kan blive ret nærgående, er der grund til at antage, at den dengang ikke fandtes i disse egne. Heller ikke den næste ekspedition, der tyve år senere overvintrede i Scoresbysund, så en eneste ulv eller fandt tegn på ulvens forekomst.

Imellem disse to ekspeditioner blev der dog i 1872 på nordkysten to steder fundet spor af en enlig ulv, rimeligvis en, der netop var indvandret fra Kanada. Først efter 1899 er ulven blevet antruffet jævnligt på nord- og nordøstkysten, dog ingen steder i større antal. Siden er der ialt blevet skudt eller fanget ca. 40 ulve i N.Ø. Grønland. De sidste blev set i 1935/36 i det indre af Scoresbysund, og derefter synes den helt at være forsvundet fra Grønland. Der er dog, som sagt, intet til hinder for, at den nårsomhelst kan dukke op igen.

Om der også tidligere har levet ulve i Grønland, og hvad der ligger til grund for den ret kortvarige invasion, og om denne måske skyldes de vedvarende efterstræbelser, ulven i Grønland har været udsat for, om alt dette ved vi intet. Dog må der tages med i betragtning, at ulven også i de egne, hvorfra den er indvandret til Grønland, er en ret fåtallig gæst. Først så langt sydpå som i Baffinland og på den nordlige del af fastlandet ligger dens egentlige og faste opholdssted.

Medvirkende til ulvens fåtallige forekomst i de egentlige højnordiske egne er uden tvivl de utilstrækkelige ernæringsforhold, den lever under. Et bestemt dyr, den hovedsageligt driver jagt på, har den ikke i disse egne. Lemminger, unge harer og ræve, fugle og fugleæg danner om sommeren og efteråret dens vigtigste føde. Om foråret strejfer den om på isen og graver efter de nyfødte sæler i sneen, eller den efterstræber de nyfødte moskusoksekælve, som den i et ubevogtet øjeblik kan være heldig til at røve fra de voksne dyr. Ganske vist er dette ikke direkte blevet set, men da det er udført med held af slædehunde, må det være så meget lettere for den langt hurtigere og stærkere ulv. Ligeledes kan den om foråret være så heldig — især når der er flere ulve i følge — at fravryste den kun lidet begavede isbjørn dens bytte, eller den følger i bjørnens spor for at nøjes med resterne af dens rigelige måltider.

Om vinteren, især i mørketiden, er det derimod, at de utilstrækkelige ernæringsforhold gør sig gældende. Jagten på de voksne harer og ræve synes ulven ikke at have synderligt held med. Der bliver så ikke andet tilovers end de få kadavere af selvdøde dyr, den finder. Da sker det, at den, udsultet og radmager, som den er blevet, opsøger beboede steder, hvis sådanne findes, for at stille sin værste sult med det tarveligste affald, og er der lejlighed til det, overfalder og sønderriver den slædehunde, og selv mennesket, den udmattede, forsvarsløse rejsende, er da ikke i sikkerhed.

Dette billede, som er det hidtil eneste af polarulven i levende live, viser en han- og en hunulv, der blev indfanget i Ellesmere-land og siden i nogle år levede i den zoologiske have i Stockholm. Læg mærke til den nedhængende buskede hale og de langagtige kraftige poter. Ellers er der ingen nævneværdig ydre forskel mellem ulven og slædehunden.

Om et møde med ulven på den anden Thuleekspedition på nordkysten af Grønland efter at en af ekspeditionens medlemmer var sporløst forsvundet, skriver Knud Rasmussen følgende:

„På vandringsen i dag oplevede jeg ulven som aldrig før. Under et strejf ind over land hørte jeg listende trin bag mig, og i det jeg pludselig vendte mig om, så jeg 50 meter bag mig et par runde luende øjne rettede imod mig. I samme øjeblik mit eget blik ramte fjæset, slukkedes glansen i øjnene, og dyret stod der med slap holdning, fejgt dinglende i lemmerne, uden spor af interesse for mig. Jeg var ubevæbnet, havde kun en stok i hånden, og det var næsten, som om dyret var vidende om min absolutte ufarlighed, men dog turde den ikke vise det. Det morede mig en stund at prøve dens sind med den følge, at så snart jeg gik et stykke frem med ryggen til, fordoblede den sine skridt og fulgte efter, men i samme øjeblik, jeg vendte mig om, slukkedes

atter blikket i dens øjne, og den forsøgte at demonstrere interesser, der var min person ganske uvedkommende. Gik jeg derimod baglæns fremad, fulgte den aldrig efter, men nøjedes med at blive stående i samme afventende, men ganske ligegyldige stilling. Således så altså bagholdets personifikation ud, og det var med gysen, at jeg tænkte på den stakkels Hendriks skæbne.“

Selv havde jeg mit første møde med polarulven allerede på min første overvintring i 1924/25 ved Scoresbysund, på det sted, hvor nu Scoresbysund-kolonien ligger. Der var fire eller fem ulve, der igennem hele mørketiden faktisk belejrede os. De sultne rovdyrs interesse gjaldt tilsyneladende i første række vore hunde, hvilket vi dog først blev klar over, efter at de en nat havde overfaldet hundene umiddelbart foran huset og dræbt en af dem og slæbt den bort. Da hundene derefter blev lukket inde om natten, prøvede ulvene i de lyse timer midt på dagen at lokke dem ud på isen, ved tilsyneladende at give efter for hundenes angreb, for derefter at overfalde dem, når de var tilstrækkeligt langt borte fra huset. Ellers indfandt de sig regelmæssigt hver nat ved huset.

Ved slutningen af mørketiden opdagede vi, at en af ulvene havde sin faste observationspost på en skråning bag ved huset. Der lå den hele dagen med hovedet hvilende på de fremstrakte forben og holdt øje med alt, hvad der foregik ved huset; ingen kunne forlade dette uden at blive set. Når vi nærmede os den eller skød efter den, forsvandt den over en fjældkam, men den følgende dag var den igen på sin post. Til sidst lykkedes det os at skyde en af ulvene, en hunulv, da den under en snestorm nærmede sig huset, og siden forsvandt de andre.

Mest påtrængende synes polarulven at have været på Danmarkspeditionen 1906/08, hvor der ligeledes kunne være tale om en ligefrem belejring af det indfrosne skib om vinteren. De glubske rovdyr var så pågående, at ingen af slædehundene turde vove sig bort fra skibets umiddelbare nærhed. Alligevel lykkedes det ulvene at dræbe fire slædehunde og at såre flere. Når ulvene angreb en slædehund, søgte de først at kaste den ned, oftest ved at bibringe den et sår i hovedet, for derefter at rive bugen op på det jammerligt hylende offer. Men også på slæderejserne gjorde de sig bemærket. Således blev et slædehold, der befandt sig på vej fra Pustervig til skibet, et stykke ude i Dovebugten angrebet af tre ulve. I skumringen troede man, at det var bjørne og slap et par hunde løs på dem. En af hundene kom dog snart tilbage til slæden, skælvende af frygt, og de andres hylen røbede tydeligt, at de var blevet angrebet. Man skyndte sig så hen til dem, hvorpå et af dyrene flygtede, medens de to andre udfordrende blev stående, indtil der blev skudt på dem. På grund af mørket blev dog ingen af dyrene ramt. Først da opdagede man ved undersøgelse af fodsporene, at det havde været ulve. På resten af rejsen til skibet blev ulvene ved med at følge slæden.

En måned senere blev et andet slædehold på vejen fra skibet til Pustervig forfulgt af to ulve. Disse opførte sig påfaldende nærgående, men på grund af mørket og dårligt vejr var brugen af skydevåben umulig. Om aftenen tvang en storm de rejsende til at slå telt, og den følgende formiddag, da stormen stadig rasede, hørte man jamrende hyl af slædehundene lige udenfor teltet. En af de rejsende, en grønlænder, gik udenfor teltet og så der to ulve i vildt slagsmål med hundene. Den ene ulv flygtede straks, men den anden blev stående, idet den med stor grådighed sønderrev en hund, den lige havde dræbt. Den blev skudt på få skridts afstand.

Endnu et tilfælde kendes fra Nordøstgrønland, hvor ulven er gået angrebsvis til værks. Det skete i foråret 1927 i munden af Dusén fjorden på Ymer øen. Dr. Lauge Koch, der var den, der blev angrebet, meddeler derom følgende:

Som sædvanlig gik jeg om formiddagen til fjælds for at søge efter forsteneringer og gik ubevæbnet. Det er således med os polarfolk, at i en og anden situation er vi blevet skræmte. Det, jeg er bange for, er ulvespor, og det står vel i forbindelse med de dage for ti år siden, da jeg mistede en af mine kammerater. Han er sikkert blevet revet ihjel af ulve; vi fandt ham aldrig.

Et gammelt ulvespor i forbindelse med en følelse af, at der var nogen der fulgte efter mig, var vel grunden til, at jeg tidligere end beregnet atter søgte ned mod teltet. Ikke langt fra teltet opdagede jeg, at fire ulve havde fulgt mit spor og nu nærmede sig hurtigt. Den sidste strækning formede sig som et kapløb mellem ulvene og mig. Vi nåede samtidig ned til teltet, hvor en af mine folk straks skød en af ulvene, og de andre flygtede til fjælds.

Selv har jeg kun en gang været ulven på nært hold. Det skete på en slæderejse i foråret 1929, medens jeg opholdt mig i Nordvestfjorden i det indre af Scoresbysund. Vi havde skudt en moskusokse, og medens mine rejsekammerater, to grønlændere, var gået ud for at hente kødet, var jeg blevet alene tilbage i teltet. Jeg stod lige i begreb med at forlade det for at hente sne til smeltning, da jeg blev overrasket ved at se tre meget smukke hvide hunde stå nogle skridt fra teltet. I første øjeblik tænkte jeg naturligvis ikke på ulve, men så slog den tanke ned i mig, at der ikke fandtes så ren-

Denne usædvanlig kraftige hanulv, som her vises frem af en norsk pelsjæger, blev nedlagt i Roseneath-bugten i N. Ø. Grønland.

hvide hunde i vores spand, og med det samme var jeg klar over, at det kun kunne være ulve. De forekom mig slankere end slædehunde i almindelighed plejer at være. Deres holdning var lurende, medens de betragtede mig med åben nysgerrighed og uden at røbe frygt eller overraskelse. Jeg lå endnu på knæ i teltåbningen, og så længe jeg så på dem stod de som forstenede, uden at røre et lem. Jeg krøb forsigtigt tilbage i teltet for at få fat i et gevær og et fotografiapparat. Men da jeg efter få sekunders forløb igen så ud gennem teltåbningen, var de tre røvere som opslugt af jorden. I den følgende tid blev de stadig sporet i omegnen af teltpladsen og gentagne gange hørte vi dem hyle om natten, men de kom aldrig mere så tæt ind til teltet.